

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 385/2011-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej spoločnosťou H., spol. s r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. J. H., vedené pod sp. zn. Rvp 1776/2011, sp. zn. Rvp 1787/2011 a sp. zn. Rvp 1832/2011, ktorými namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne č. k. 16 CoE/118/2011-39 z 29. apríla 2011, č. k. 8 CoE/47/2011-27 z 31. marca 2011 a č. k. 5 CoE/38/2011-45 z 26. apríla 2011, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 1776/2011, sp. zn. Rvp 1787/2011 a sp. zn. Rvp 1832/2011 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1776/2011.

2. Sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 15. júla 2011 a 19. júla 2011 doručené sťažnosti spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej spoločnosťou H., spol. s r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. J. H., vedené pod sp. zn. Rvp 1776/2011, sp. zn. Rvp 1787/2011 a sp. zn. Rvp 1832/2011, ktorými namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 16 CoE/118/2011-39 z 29. apríla 2011, č. k. 8 CoE/47/2011-27 z 31. marca 2011 a č. k. 5 CoE/38/2011-45 z 26. apríla 2011.

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere (ďalej len „zmluvy“) uzavretých 29. apríla 2003, 11. februára 2004 a 31. októbra 2002 poskytla fyzickým osobám (dlžníkom) úvery v sumách 398,33 € a 663,88 €, ktoré boli povinné vrátiť spolu s ďalšími poplatkami v dohodnutých splátkach. Na zabezpečenie úverov bolo účastníkmi zmluvného vzťahu priamo v zmluvách dohodnuté, že splnomocnený zástupca dlžníka, menovite v každej zmluve určený, je oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, okrem iného podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu.

Keďže dlžníci neuhradili niekoľko po sebe idúcich splátok, boli notárskymi zápisnicami právoplatne zaviazaní na zaplatenie dlhu. Dňa 18. novembra 2003, 19. októbra 2004 a 11. augusta 2003 boli podané návrhy na výkon exekúcií súdnym exekútorom, ktorí na základe poverení udelených Okresným súdom Partizánske (ďalej len „okresný súd“) začali nútený výkon rozhodnutí, t. j. exekúcie. Dňa 18. novembra 2010 sťažovateľka podala okresnému súdu návrhy na zmenu súdneho exekútora. Okresný súd uzneseniami

č. k. 5 Er/245/2008-29 z 29. novembra 2010, č. k. 2 Er/108/2008-14 z 15. decembra 2010 a č. k. 4 Er/291/2008-32 z 29. novembra 2010 exekúcie vyhlásil za neprípustné a zastavil ich, avšak o návrhoch sťažovateľky nerozhodol. Na základe odvolaní sťažovateľky krajský súd uzneseniami č. k. 16 CoE/118/2011-39 z 29. apríla 2011, č. k. 8 CoE/47/2011-27 z 31. marca 2011 a č. k. 5CoE/38/2011-45 z 26. apríla 2011 prvostupňové uznesenia ako vecne a právne správne potvrdil.

Sťažovateľka ďalej uviedla:

„Ako vyplýva z vyššie uvedeného skutkového stavu okresný súd vydal poverenie, t. j. riadne preskúmal exekučný titul pred vydaním poverenia na zahájenie exekúcie. Týmto svojím postupom okresný súd vytvoril sťažovateľovi i povinnému právnu istotu a súčasne legitímne očakávanie sťažovateľa užívať svoj majetok - pohľadávku posilnenú ochranou súdom v rámci dozoru nad núteným výkonom práva, tzv. exekúciou voči majetku povinného.

Následne okresný súd z vlastného podnetu, t. j. bez podnetu exekútora, sťažovateľa alebo povinného, zahájil konanie na zastavenie exekúcie, pričom pred zahájením tohto konania neposkytol účastníkom exekučného konania vyjadriť sa k zahájeniu konania o zastavení exekúcie.

Týmto postupom okresný súd porušil zákonom a ústavou garantovanú rovnosť strán, keďže zahájením konania z vlastného podnetu jednoznačne nahradil vôľu jedného z účastníkov exekúcie na úkor sťažovateľa, ktorý zahájením konania stratil právnu istotu a legitímne očakávanie užívať svoj majetok, nastolený vydaním poverenia na vykonanie exekúcie a následným zahájením núteného výkonu práva, tzv. exekúciou.

Z časového hľadiska okresný súd ani krajský súd nijakým spôsobom nezdôvodnil aký verejný záujem povýšil nad verejný záujem dohľadu nad výkonom exekúcie a prečo práve v tomto okamžiku zahájil okresný súd konanie na zastavenie exekúcie, keďže návrh na zmenu exekútora nepredvída zastavenie exekúcie ani nové skúmanie podmienok na vykonanie exekúcie, t. j. či v období od vydania poverenia na vykonanie exekúcie do zahájenia konania na zastavenie exekúcie sa zmenili akékoľvek zákonné alebo iné podmienky pre výkon tejto exekúcie a/alebo exekútor porušil akúkoľvek povinnosť uloženú mu exekučným poriadkom.

Domnievame sa, že cieľom oprávnenia súdu zahájiť konanie na zastavenie exekúcie bez návrhu vyplývajúce z príslušných ustanovení exekučného poriadku je chrániť verejný záujem ochraňujúci účastníkov exekúcie pred nezákonnou činnosťou exekútora v exekučnom konaní. Účelom tohto oprávnenia súdu zahájiť konanie na zastavenie exekúcie bez návrhu nemohlo byť oprávnenie takéhoto súdu nahradiť vôľu oprávneného alebo povinného v exekučnom konaní, keďže obe strany majú exekučným poriadkom garantované rovné postavenie, t. j. povinný mohol zahájiť toto konanie na zastavenie exekúcie na svoj návrh a nebolo potreba, aby súd konanie zahajoval bez návrhu.

V tomto prípade okresný súd ani krajský súd neidentifikovali ochraňovaný verejný záujem, ktorý by bol akokoľvek nadradený verejnemu záujmu zachovania rovnosti práv účastníkov v exekučnom konaní, čo spôsobuje protiprávnosť zahájenia konania súdom bez návrhu.

Ďalším porušením okresného súdu a krajského súdu v priebehu konania na zastavenie exekúcie, vyplývajúce z odôvodnenia predmetných rozhodnutí, je vykonanie dokazovania z vlastného podnetu a bez znalosti vôle účastníkov konania, a to opätovným preskúmaním exekučného titulu a súvisiacich dokladov najmä predmetnej zmluvy o úvere. V priebehu tohto konania súd nedal priestor na vyjadrenie účastníkom konania k vykonaným dôkazom ani nedal možnosť navrhnúť nové dôkazy v tomto konaní, ktoré by zvrátili jeho rozhodnutie zastaviť exekúciu. Táto skutočnosť je významným porušením povinnosti súdu oboznámiť účastníkov konania o vykonaných dôkazoch a možnosti účastníkov sa k týmto vyjadriť alebo navrhnúť nové dôkazy.

Dokonca samotné vykonanie dokazovania bez vyjadrenia účastníkov môže byť kontradiktórne k vôli týchto účastníkov, kedy napr. povinný si je vedomý a má záujem plniť si svoje povinnosti voči sťažovateľovi formou núteného výkonu práva, t. j. exekúcie, ale súd týmto konaním na zastavenie exekúcie bez návrhu a dokazovania toto právo bez znalosti vôle povinnému odoberie a exekúciu zastaví ako v tomto prípade pričom, ale povinnosť dlžníka plniť zostáva zachovaná spolu s povinnosťou hrať príslušenstvo a istinu tejto pohľadávky, čím sa zvyšuje celkový záväzok povinného.

Na záver okresný súd a krajský súd svojím rozhodnutím zlomil právnu istotu účastníkov exekúcie, teda povinného a aj sťažovateľa a aj ich oprávnené očakávanie užívať

svoj majetok nastolený vydaním poverenia na vykonanie exekúcie bez splnenia zákonných povinností a porušením základných práv a slobôd ako sú popísané vyššie.

V nadväznosti na porušenie práva na spravodlivý proces krajský súd porušil svojím rozhodnutím právoplatne zastaviť exekučné konania voči povinnému aj práva sťažovateľa pokojne užívať svoj majetok.“

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že napádanými uzneseniami krajského súdu bolo porušené jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, aby uvedené uznesenia zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka taktiež žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

1. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkove spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1776/2011, sp. zn. Rvp 1787/2011 a sp. zn. Rvp 1832/2011 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy o spojení sťažností na spoločné konanie (bod 1 výroku uznesenia).

2. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 299/07).

Predmetom sťažností je namietané porušenie práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napádanými uzneseniami krajského súdu, ktorý potvrdil prvostupňové uznesenie o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení z dôvodov (v jednotlivých rozhodnutiach modifikovaných podobne), že notárska zápisnica po materiálnej stránke nie je vykonateľným exekučným titulom, zmluva spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech dlžníka, zmluva neobsahuje náležitosti predpokladané (v rozhodnom čase účinným) zákonom o spotrebiteľských úveroch, splnomocnenie na spísanie notárskej zápisnice je v rozpore s dobrými mravmi, resp. splnomocnenec konal v rozpore so záujmami spotrebiteľa. Vzhľadom na tieto skutočnosti okresný súd o návrhoch sťažovateľky na zmenu súdneho exekútora nerozhodoval.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto

interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (napr. III. ÚS 416/2010, III. ÚS 428/2010 a iné) riešil otázku, či všeobecný súd v rámci exekučného konania má právomoc skúmať prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu.

Podľa § 58 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) exekúciu možno zastaviť na návrh alebo aj bez návrhu. Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), podrobne upravuje Exekučný poriadok, ustanovenie okamihu, kedy tak má alebo môže urobiť, nie je explicitne daný. Z uvedeného je potrebné vyvodiť záver, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. To znamená, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offo skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z týchto predpokladov je aj relevantný exekučný titul. Bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať. Je preto ústavne akceptovateľný právny názor krajského súdu (aj okresného súdu), že ak notárska zápisnica nie je spôsobilým exekučným titulom, je exekúcia neprípustná, čo je dôvod na zastavenie exekučného konania.

Ústavný súd taktiež poukazuje na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku z 27. januára 2007 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“

Ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy svojím postupom aplikovali zákony (predovšetkým ustanovenia Exekučného poriadku a Občianskeho zákonníka) podľa ich obsahu a rozhodovali v zmysle ustálenej judikatúry formulovanej najvyšším súdom.

S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a na odôvodnenie napadnutých rozhodnutí krajského súdu (aj okresného súdu), ako aj s poukazom na to, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti (bod 2 výroku uznesenia).

Totožný záver prijal ústavný súd aj vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože absencia porušenia princípov spravodlivého súdneho konania vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľky hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré toto právo nepochybne patrí (obdobne napr. III. ÚS 27/08).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd o ďalších nárokoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2011